

Список використаної літератури:

1. Brewer-Carias A. R. Constitutional Courts as Positive Legislators: A Comparative Law Study // A. R. Brewer-Carias. – Cambridge University Press; July 11, 2013. – 962 p. – URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Constitutional-Courts-as-Positive-Legislators%3A-A-Brewer-Car%3ADas/a625e2aab81c6d13e7955959f4c43bd951c34032>
2. Малишев Б. В. Судова правотворчість як засіб досягнення мети правосуддя / Б. В. Малишев // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 1. – С. 47–62.
3. Чередниченко С. П. Судебное правотворчество: сравнительно – правовое исследование : дис. канд. юр. наук: 12.00.01 / Чередниченко С. П. – Москва, 2005. – 206 с.
4. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні. – К. : Реферат, 2007. – 640 с.

Ключові слова: правова позиція, негативна правотворчість, неконституційність, судова правотворчість, позитивна правотворчість.

Ключевые слова: правовая позиция, негативное правотворчество, неконституционность, судебное правотворчество, позитивное правотворчество.

Key words: legal position, negative lawmaking, unconstitutionality, judicial lawmaking, positive lawmaking.

ГОРДІЄНКО АНАСТАСІЯ ЮРІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри загальнотеоретичної юриспруденції*

СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ В ЕПОХУ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ

Проблематика соціальної справедливості має давні витоки, а її дослідження – багаті традиції. І до теперішнього часу вона є предметом теоретизувань багатьох вчених. Починаючи з філософських робіт Платона, Аристотеля та закінчуючи Спенсером, Кантом, Марксом тощо. Не можна не згадати і про роботи Р. М. Акутаєва, І. Н. Гаврилової, О. А. Гулевича, Ю. В. Деньгуба, В. В. Кочеткова, Є. Ю. Леонтьєвої, К. О. Магомедова, Г. М. Мунтяна, Г. С. Панасенко, Л. П. Шумної, які в своїх дослідженнях розглядають соціальну справедливість як концепт і як актуальну складову переходу до концепції сталого розвитку.

Цей базовий принцип розглядається і як соціальна цінність, і як елемент морально-етичної, психологічної, релігійної рефлексії та правових міркувань, як імператив при оцінці економічних, політичних і правових відносин. Відповідно, соціальна справедливість може мати місце та проявлятися в самих різних сферах суспільного життя, тобто, можна говорити, що можливі й правомірні різні варіанти підходу до

дослідження проблеми соціальної справедливості. Сьогодні в публікаціях і наукових обговореннях соціальна справедливість найчастіше розглядається через призму найбільш наочного, проявленого і підлеглого аналізу прояву як образ певного, бажаного суспільно-політичного та економічного устрою.

Не вдаючись до глибокої дискусії щодо інтерпретації самого поняття, можна навести визначення соціальної справедливості, яке найбільш повно та широко характеризує суть цього явища. Так, соціальна справедливість – це узагальнена моральна оцінка суспільних відносин, і один з основних загальнолюдських соціальних ідеалів, конкретне розуміння і зміст якого змінювалося протягом історії, і сьогодні немає єдиного тлумачення. При визначенні соціальної справедливості найчастіше її співвідносять із соціальною рівністю, і в цьому контексті соціальна справедливість розуміється як міра рівності і нерівності в розподілі матеріальних і духовних благ у суспільстві, статусів і влади, а також у життєвому положенні різних суспільних груп [1].

Насправді ж, актуальність питання соціальної справедливості має трансчасовий характер та є пріоритетною темою державної політики у соціогуманітарній сфері в усьому світі. Сучасна європейська соціальна модель заснована на моделі соціальної справедливості. Вона передбачає єдність дій держави і громадянського суспільства, спрямованих на задоволення основних матеріальних потреб усіх громадян, на їхню участь у житті суспільства та на посилення соціальної згуртованості. Початок формування соціальної політики країн Європейського союзу пов'язаний із набуттям чинності Маастрихтського договору щодо його заснування, який доповнив Договір про заснування ЄЕС розділами VIII «Соціальна політика, освіта, професійне навчання і молодь» і XIV «Економічне і соціальне з'єднання», а також його додатків – Угоди про соціальну політику й Протоколу про соціальну політику, передбачали певні зміни інституціонального характеру й визначили правові основи для здійснення комунітарної соціальної політики. Власне процес розробки Маастрихтського договору супроводжували дослідження проблем, пов'язаних із запровадження європейської соціальної політики, за результатами яких було підготовлено Білу книгу про зростання, конкурентоспроможність і зайнятість: виклики і шляхи для вступу в XXI ст. (Growth, competitiveness, employment, 1993 p.), Зелену книгу (Green Paper – European social policy, 1993 p.) і Білу книгу (European Social Policy – A Way Forward for the Union, 1994 p.) [2, с. 16].

Не є секретом той факт, що криза, спричинена поширенням коронавірусної хвороби, має наслідком цифрові та екологічні перетворення в економіці кожної держави світу. Тож поруч із іншими наслідками глобалізації, все більш нагальною є проблема бідності та безробіття, що і стала предметом обговорення на соціальному саміті Євросоюзу в Португалії 07 травня 2021 року. Представники ЄС, профспілок та роботодавців підписали документ, що передбачає досягнення конкретних соціальних цілей в об'єднанні до 2030 року. Лідери країн Євросоюзу на соціальному саміті в Порту підтвердили прагнення того, щоб до

2030 року у майже 80 % громадян ЄС віком від 20 до 64 років була робота. Це є однією з трьох основних цілей на період до 2030 року, визначених Єврокомісією в плані дій з соціальних прав. Цілі передбачають, що, по-перше, 78 % громадян ЄС віком від 20 до 64 років повинні мати роботу. По-друге, не менше 60 % усіх дорослих повинні щорічно брати участь у заходах безперервного навчання. Третя мета присвячена боротьбі з бідністю: кількість людей, що перебувають під загрозою бідності або соціальної ізоляції, має бути скорочена, як мінімум, на 15 млн, серед них не менше 5 млн дітей [3].

Зазначені дії представників ЄС є неабияк важливими і актуальним в епоху глобальних викликів сучасності. Негативні наслідки глобалізації потребують докладати значно більше узгоджених зусиль, спрямованих на вирішення таких проблем. Слід також акцентувати увагу на тому, що соціальна справедливість є не тільки свого роду основною соціальною політикою, яка залежить від державних органів та міжнародних організацій, але й фундаментальним принципом, яким мають керуватися громадяни. Вважається, що соціальна справедливість має стати центральною ланкою у взаємодії «громадянин – держава». Так, Г. С. Панасенко слушно зазначає, що центральною у взаємодії «людина – суспільство» є проблема людини як громадянина; як основного елемента суспільства. Оскільки процес взаємодії людини і суспільства в умовах глобального розвитку є джерелом розвитку та становлення індивіда [4, с. 67].

На жаль, сучасні процеси глобалізації внесли певні корективи в роль людини, яка сьогодні є засобом для досягнення політичних, ідеологічних, економічних та інших цілей. І це, звичайно ж, негативно впливає на розвиток особистості, оскільки відбувається процес мінімізації людського фактору. Саме тому кожен з нас має розуміти важливість соціальної солідарності та індивідуальної соціальної відповідальності. Вимоги посилюючих глобалізаційних процесів вимагають від нас пристосування до них та максимального самовдосконалення у всіх сферах суспільного життя, проте потрібно не забувати, що саме ми створюємо умови нашої реальності і тільки громадяни, які прагнуть до самопізнання, самоповаги і самосприйняття можуть робити ці умови якісними та соціально справедливими.

Не можливо не погодитись з тим, що лише самореалізація дає можливість людині продемонструвати власний внутрішній потенціал, який необхідно використовувати для подальшого розвитку суспільства, тому останнє повинно стимулювати процес самореалізації кожного свого члена. Нехтування такою настановою негативно позначається на розвитку соціуму. Сучасний період розвитку людства робить акцент на людину багатосторонню, соціально здорову, мотивовану до самореалізації [4, с. 73].

Отже, виходячи з вищевикладеного можна зробити наступні висновки:

1) поширення коронавірусної хвороби, яке має наслідком цифрові та екологічні перетворення в економіці кожної держави світу, стало ще

однією проблемою глобалізації, що кинула виклик для кожного члена суспільства;

2) соціальна справедливість є як основою соціальної політики, яка залежить від державних органів та міжнародних організацій, так і фундаментальним принципом, яким мають керуватися громадяни;

3) глобальні виклики сучасності змушують людей докладати все більше зусиль для сталого розвитку і справедливої глобалізації;

4) сучасна європейська соціальна модель заснована на моделі соціальної справедливості, а тому дана проблематика й надалі потребує комплексного дослідження з боку правників та науковців.

Список використаної літератури:

1. Шумна Л. П. Соціальна справедливість як один із основних принципів надання соціальних послуг. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1241/Shumna.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення – 17.05.2021).
2. Окладна М. Г. Соціальна політика Європейського Союзу: становлення і розвиток / М. Г. Окладна, І. В. Яковюк. URL: <http://dbms.institute/files/nd/19.pdf> (дата звернення – 17.05.2021).
3. Європейський соціальний саміт у Порту визначив головні цілі ЄС до 2030 року. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/742660.html> (дата звернення – 17.05.2021).
4. Панасенко Г. С. Сучасна взаємодія людини і суспільства в умовах глобального розвитку: національні інтереси / Г. С. Панасенко // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». Вип. 9, 2019. – С. 67–74.

Ключові слова: соціальна справедливість, глобалізація, соціальна цінність, само-реалізація, соціальні права.

Ключевые слова: социальная справедливость, глобализация, социальная ценность, самореализация, социальные права.

Key words: social justice, globalization, social value, self-realization, social rights.